

PALAVAN KAUPUNGIN LAPSET

WSOY

ROOPE LIPASTI

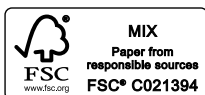
Roope Lipasti

PALAVAN
KAUPUNGIN
LAPSET

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Suomen Kulttuurirahasto sekä WSOY:n kirjallisuussäätiö ovat tukeneet tämän kirjan kirjoittamista, mistä suuret kiitokset. Kiitokset taas myös Essille.

© ROOPE LIPASTI JA WSOY 2022
ISBN 978-951-0-48609-2
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
PAINETTU EU:SSA

SUNNUNTAI 2.9. 1827

*...jolloin vietetään pyhäpäivää sekä sovitaan
kaupoista, jotka mahdollistavat tarinamme
päähenkilöille rikkaan tulevaisuuden. Kuullaan
myös melkoinen pamaus. Yöllinen Aurajoki
tarjoaa yllätyksen.*

Peterin kolikkolipas

Polttolasi oli kovera ja keräsi auringonsäteet yhteen niin, että niistä tuli yksi tappava säde. Kun sen suuntasi oikein, pystyi sytyttämään kuivaa heinää tai käräyttämään tuhkaksi mitä tahansa pientä. Peter kohdisti tulikuuman polttopisteen muurahaiseen, joka yritti epätoivoisesti pakoonsa, mutta se oli vangittu juomakuppiin.

Hulda tönäisi isoveljeään:

– Hullu! Ei noin saa tehdä! hän raivosi.

Muki kaatui ja muurahainen kipitti karkuun. Peter puidotti polttolasin ja ehti jo kauhistua, että se menisi rikki. Se oli hänen aarteensa, jonka hän oli saanut kummisedältään Professorilta. Peter ei ymmärtänyt mitä hänen sisarensa oikein riehui: muurahainen oli muurahainen, kuka sellaisesta välitti.

No, Hulda välitti.

– Itsekin tallot niitä jatkuvasti ihan vain kun kuljet kadulla, Peter kivahti, mutta Hulda oli järkähtämätön. Vahinkoja sattui ja toisinaan ihmiset ja eläimet ja ötökät kuolivat, mutta ei niitä huvikseen tarvinnut tappa.

Peter tuhahti ja suuntasi polttosäteen heinään, joka alkoi kohta savuta. Hulda pudisteli päätään.

– Kerron äidille, ellet lopeta, hän uhkasi.

– Äitipä ei ole kotona vaan markkinoilla Tampereella niin kuin isäkin, Peter huomautti näsäviisaasti.

Lasten isä oli oikeuden tuomari ja äiti piti pientä puotia jokirannassa. He asuivat uudessa, yksikerroksisessa kivi-talossa Turun Aninkaistenmäessä, ei kauhean kaukana joesta. Tuomiokirkko näkyi sinne hyvin. Aninkaistenmäki oli täynnä kaikenlaisia röttelöitä, mutta pikku hiljaa sinne oli alkanut tulla myös tällaisia finimpiä koteja. Talon ullakko oli niin korkea, että lapset asuivat siellä omassa huoneessa, paitsi kaikkein kylmimpinä aikoina.

Peterin piti ruokkia kanat. Ensin hän kuitenkin nousi navetan ylisille, jossa tuoksui kuiva heinä. Hän katseli taakseen, ettei kukaan vain nähnyt ja siirtyi seinän viereen, jossa tonki hetken heinäkasaa, kunnes löysi etsimänsä. Rasia oli tehty metallista ja sen kannessa luki kultaisin kirjaimin Peterin nimi. Rasiassa hän säilytti aarteitaan, ennen kaikkea rahojaan, joita hän oli tienannut jo pitkään availemalla veräjiä, toimittamalla aikuisten asioita ja käymällä kauppaa. Siellä oli seteleitäkin!

Hän laski omaisuutensa ja otti muutaman kolikon taskuunsa. Kun hän keräisi rahaa vielä paljon lisää, hän voisi lopulta toteuttaa suunnitelmansa. Koulu ei ollut häntä varten, ehei. Peterin mielessä siinsivät suuremmat asiat.

Hän piilotti rasian takaisin heinien alle ja haki kanoille ruokaa. Ne säntäsivät tohkeissaan kotkottaen nokkimaan Elviiran johdattamana. Elviira oli kanoista vanhin, ja vaikkei se enää muninut, sitä ei ollut raaskittu laittaa pataan. Elviira oli täsmälleen yhtä vanha kuin Hulda eli kaksitoista, vuoden nuorempi kuin Peter. Äidin mielestä oli hulluutta kiintyä sillä lailla kanaan, mutta lasten isä sanoi, että koska Elviira oli

syntynyt samana päivänä kuin Hulda, se sai erityiskohtelun.

Hulda oli sisällä auttamassa mamsellia, eli neiti Tengströmiä, joka oli kotiopettaja ja lastenhoitaja. Hän oli jäänyt hoitamaan lapsia, kun vanhemmat olivat poissa ja palaisivat ehkä tiistaina tai luultavasti keskiviikkona. Matka Tampereelta Turkuun oli pitkä. Hulda haki kaivosta vettä pestäkseen posliiniastiat, joista he olivat syöneet aamiaisen. Keittiön hyllyllä oli monenlaisia kuparisia patoja, jotka hohtivat kirkkaana, sillä Hulda osasi työnsä. Nyt hänen tulevaisuuttaan tosin himmensi tieto, että isä oli luvannut hänet piika-apulaiseksi inhottavan herra Stendahlin luo, joka oli isän työtoveri oikeudessa ja asui joen toisella puolella.

Huldan piti oppia kodin- ja lastenhoitoa myös oman talon ulkopuolella, jotta osaisi sitten aikanaan, kun hän perustaisi oman perheen. Herra Stendahl vain oli kártyinen ja ankara mies, joka ei nähnyt hyvää paljon missään, mutta huonoa käytöstä ja epäonnistumista sitäkin enemmän. Hulda oikein sääli hänen Ester-vaimoan.

He saivat askareet sopivasti valmiiksi, kun Tuomiokirkon kellot kertoivat, että pitäisi kiiruhtaa. Peter vaihtoi nopeasti pyhävaatteet päälle, siistit housut, liivin sekä takin. Huldalla oli yllään hänen itsensä ompelema pitkä sinivalkoinen hame. Tyttö teki kaikki vaatteensa itse paitsi kengät, ne hankittiin suutarilta. Tosin Hulda ei pitänyt ompelemisesta, mekonkin saumat kulkivat vinoon kuin Turun kadut.

Kirkon jälkeen olisi viikon paras hetki: ainoa päivä ilman koulua!

Peter tunsu kolikoiden painon taskussaan: hän ei aikoisi laiskotella, sillä hän oli sopinut amiraalin kanssa kauppoista ja kohta hän olisi Turun rikkain poika!

Unelmia ja haaveilua

Neiti Tengström johdatti Peterin ja Huldin alas jokirantaan ja varoitteli astumasta hienoilla kengillä koirankakkaan, sillä koirat juoksentelivat kaupungissa miten sattui. Muutenkin lannan haju oli melkoinen, koska kaikkien talojen pihoilla oli eläimiä. Ja kyllähän ihmisetkin hyyskään tuottivat tavaraa. Mutta lapset olivat niin tottuneita kaupungin hajuun, etteivät edes huomanneet.

Joen yli kulki vain yksi silta. Koska oli sunnuntai ja kirkonmenot alkamassa, väkeä oli liikkeellä paljon. Oli mukava katsella sellaista vilinää. Silta oli puinen, ja sen keskellä oli levennys, jossa oli pieni kirjakoju. Siellä Hulda kävi usein ihastelemassa kirjoja ja niissä olevia kuvia. Nyt kellot kuitenkin soivat jo peräti vaativasti.

Kirkkoa ympäröi muuri, jonka portit olivat auki ja ihmisiä valui hautausmaan läpi sisään. Tällä kertaa väkeä oli Tampereen-markkinoiden takia normaalia vähemmän. Niinpä kirkossa oli naisten puolella käytävää melkoisesti enemmän ihmisiä kuin miesten puolella. Hienomman väen penkit olivat aivan edessä. Mamselli johdatti lapset kolmanteen penkkiriviin Peterin harmistukseksi, sillä hän oli huomannut Jaakon, joka istui takana niin kuin pyykärin pojan piti. Peterillä olisi ollut paljon supatettavaa

Jaakon kanssa, sillä heillä oli suunnitelmana lähteä seuraavana yönä hoitelemaan liiketoimia. Peter eli jo ennalta sitä hetkeä, kun koko kaupunki olisi pimeä ja he hiipisivät salaa puuhiinsa. Mutta ensin piti kuunnella papin jaaritukset.

Peter vaipui haaveisiinsa: venäläisen amiraalin avulla hänellä olisi pian rahaa niin, ettei tietäisi mihin sen kaiken laittaisi. Jaakko oli luvannut tulla mukaan ja saisi tietenkin osuutensa. Kaipa Huldakin oli otettava, sillä muuten hän nostaisi hirveän metelin.

Jaakko oli Huldan ikäinen poika, joka asui köyhien Luostarinmäellä. Jaakon äiti oli pyykkäri ja pesi Professorinkin lakanat. Professori oli ottanut Jaakon melkein kuin oppipojaksen. Ja koska hän oli myös Peterin kummisetä, yhtenä päivänä pojat olivat tavanneet ja alun kyräilyn jälkeen ystävystyneet. Jaakko oli ollut auttamassa Professoria monesti, esimerkiksi kun kirkkoon oli asennettu uusi ja paranneltu ukkosenjohdatin. Jaakko oli saanut kiivetä torniin, mistä Peter oli kateellinen. Ukkosenjohdatin oli pitkä kuparilanka, joka lähti katolta ja päättyi toiselta puolelta kirkkoa kaivoon ja toiselta puolen jokeen, niin että salama johtuisi sinne, eikä sytyttäisi tulipaloa. Professori oli nero, siitä ei päässyt mihinkään, kirkko oli nyt turvassa.

Pappi puhui ja puhui. Peter meinasi nukahtaa, mutta kaikki loppuu aikanaan, joten viimein tuli kolehtihaavi Peterin eteen. Hän paini hetken omatuntonsa kanssa, mutta laittoi kuparisen lantin likoon toivoen, että saisi summalla siunauksen suunnitelmilleen. Sitä paitsi kolehtihaavi sopi juuri tähän tilanteeseen enemmän kuin hyvin, se oli kuin enne aarteista, jotka heidän haaviinsa yöllä jäisivät!

Ulkona aurinko paistoi kirkkaasti. Oli ollut ihmeellinen syksy, ei ollut satanutkaan aikoihin. Mamselli lähti toimitamaan asioitaan. Peter ja Hulda astelivat Hevostorin suuntaan ja katselivat uutta Akatemiataloa, joka oli Professorin työpaikka. Siellä oli kirjoja enemmän kuin missään. Vähän matkaa siitä, Kirkkotien toisessa päässä, oli Suurtori, jossa heidän isänsä työskenteli hovioikeuden talossa. Sunnuntain kunniaksi ihmiset olivat pukeutuneet parhaimpiinsa – erityisen hienoja olivat venäläiset sotilaat, joiden univormut olivat kuin sadusta. Raatihuoneen katolla oli kaunis kello, joka näytti yhtä.

Lapset lähtivät kävelemään kohti Kupittaata.

– Ovatkohan ne hyviä? Hulda mietti.

– En minä huonosta maksaisi, Peter vastasi. – Landorin ukko on paras punoja koko kaupungissa!

He ylittivät Kerttulinmäen, jossa oli aikoinaan ollut kaupungin mestauspaikka. Huldaa puistatti elämän kurjuutta nähnyt kallio ja Jaakkokin katseli sitä pelonsekaisella kunnioituksella. Peter sen sijaan kiipesi kallion laelle ja sanoi, että kyllä hirtettävien kelpasi, kun oli niin hyvät näköalat joka suuntaan.

– Ei ole hauskaa, Hulda sanoi ja kiristi askeliaan. Jaakko hymyili Huldalle ja seurasi tätä niin vauhdilla, että Peter sai heidät kiinni vasta puiston reunassa. Peter johdatti heidät ränsiestyneen töllin luo, jossa verkontekijä asui. Hän koputti oveen ja kohta sen aukaisi harmaapartainen ukko, joka mitaili jokaista lasta erikseen katseellaan ja sanoi:

– Hmph hmph.

Tuvassa haisi lika, kala ja savu. Kun lasten silmät tottuivat hämärään, he näkivät pöydällä hakemansa. Haavi oli ihan

kuin kirkon kolehtihaavi, paitsi että haaviosa oli punottu tiuhasta kalaverkosta. Varsi oli katajaa ja ihmeen kevyt. Jos tuolla ei onnistuisi, niin ei millään.

Peter kaivoi taskustaan maksun: kolme ruplaa. Se oli iso summa, eikä Jaakolla ollut ikinä ollut niin paljon rahaa. Ukko nappasi kolikot ja piilotti ne visusti taskuunsa.

Paluumatkalla he sopivat tapaamisesta:

– Kun pimeys on laskeutunut ja Tuomiokirkon kello lyönyt kymmenen, odotamme sinua jokirannassa, Peter sanoi Jaakolle.

Kauhea keksintö

Vielä ennen iltaa Jaakko asteli Professorin pihaan, jossa äiti oli suuren padan ääressä pesemässä lakanoita ja vaatteita. Talo sijaitsi joen rannassa melko lailla Tuomiokirkkoa vastapäätä. Professori oli pyytänyt, että Jaakko tulisi auttamaan häntä eksperimentissä.

Jaakko tervehti äitiään, joka katseli pojan pyhähousuja ja huomautti, että niissä oli kuratahra.

- Olsit voinut vaihtaa arkihousut, kun tulet töihin.
- En ehtinyt. Mutta olen varovainen, Jaakko lupasi.

Professori puhui lukuisia kieliä, tunsii historiaa ja osasi lääkärintointa, mutta ennen kaikkea hän oli kiinnostunut kemiasta. Hänellä oli kotonakin oma laboratorio. Se oli täynnä lasisia pulloja ja erilaisia nesteitä ja pulvereita sekä kiviä, joita professori tutki ihmeellisellä laitteella joka suurensi asiat moninkertaiseksi. Laitteen nimi oli mikroskooppi, ja kun Jaakko oli saanut kurkistaa sen sisään, hän oli pelästynyt ja pudonnut tuoilta. Mikroskoopista häntä oli tuijottanut hämähäkin kahdeksan valtavan kokoista silmää.

Viime aikoina professori oli tehnyt eksperimenttejä eli kokeita liittyen räjähdyksiin. Hän kehitteli ainetta, jolla voisi kaivoksissa räjäyttää kiven pieneksi. Hän oli keksinyt nesteen, joka aiheutti hirmuisen pamahduksen, mutta ongelma

oli, että se pamahteli milloin sattui ja oli vaarallista. Niinpä Professori oli tutkinut, voisiko kyseisen nesteen tehdä turvallisemmaksi sekoittamalla sen johonkin toiseen aineeseen. Nyt hän sanoi keksineensä tavan, ja oli suorastaan epätavallisen innoissaan. Hänen muhkeat viiksensä väpättivät ja silmät loistivat. Hän käski Jaakon siivoamaan pöydän sekä nostamaan tarvittavat tavarat esiin. Kun Jaakko aikoi ottaa räjähdysnesteeseen, Professori huusi häntä lopettamaan:

– Se on niin vaarallista ainetta, että siihen eivät lapset saa koskea!

Sen sijaan Jaakko nosti pöydälle piimaata, jota Professori oli Jaakon avustuksella kerännyt merenpohjasta. Se oli leivistä aikojen kuluessa muodostunutta maamassaa. Professori sanoi, että jos räjähtävän neste sekoitaisi piimaahan, se ei olisi niin vaarallista, vaikka räjähdys olisikin yhtä iso. Professori asetteli tarvitsemiaan tavaroita tiukkaan järjestykseen ja kuulusteli samalla Jaakolta erilaisia kemian asioita. Jaakko osasi vastata oikein kaikkeen, jopa siihen, mitä palaminen on – se on sitä kun aine yhtyy happeen. Tosin sitä hän ei ymmärtänyt, mitä se lopulta tarkoitti. Joka tapauksessa liekki tukahtui, kun sen päälle heitti kankaan tai vettä, jolloin se ei saanut enää happea.

Jaakko oli ollut Professorin opissa reilun vuoden. Siitä hän sai kiittää äitiään, joka oli ottanut pojan mukaansa, kun oli tullut pesemään pyykkiä. Äiti oli puhunut Professorille, kuinka terävä pää Jaakolla oli. Tietenkään heillä ei ollut rahaa lähettää Jaakkoa opiskelemaan muualle kuin köyhien lankasterikouluun, mutta ehkä herra Professori voisi auttaa ja opettaa Jaakkoa, niin että hänellä olisi mahdollisuuksia päästä pidemmälle.

Ja niin Professori oli ottanut Jaakon jonkinlaiseksi apulaisekseen, jolle maksoi toisinaan vähän vaivanpalkkaakin erilaisten asioiden toimittamisesta. Siinä sivussa hän opetti poikaa ja sanoi, että jos Jaakko olisi oikein ahkera, ei olisi mahdotonta että hän voisi joskus päästä jopa Akatemiaan asti. Silloin hänestä voisi tulla mitä tahansa.

Jaakon sydän löi lujaa, kun Professori sanoi niin, vaikka kyllä hän tiesi, ettei Akatemiassa ollut koskaan ollut yhtään köyhää pyykkäripoikaa. Mutta saihan sitä haaveilla.

– Nyt tarkkana, vähänkin jos tätä laittaa liikaa, niin...

Professori imeytti ainetta piimaahan ja kääri kaiken paperiin. Hän kiinnitti herkästi syttyvän narun siihen niin, että naru jäi törröttämään paperista etusormen mitan verran. Professori ja Jaakko astelivat yhdessä rantaan, jossa oli kuoppa. Jaakko oli sen kaivanut Professorin pyynnöstä. Professori otti pötkylän ja tulukset ja sytytti narun. Tuli alkoi edetä narussa sihisten. Professori heitti pötkylän kuoppaan ja huusi Jaakolle, että piti suojautua.

Näkyi leimahdus kuin maailma olisi syttynyt tuleen. Räjähdyksen ääni oli niin hirvuihin, että Jaakon korvat menivät metelistä lukkoon. Olihan Jaakko tietenkin luke-
nut tykeistä ja kuullut kuinka venäläiset sotilaat ampuivat pyssyillään, mutta tämä oli jotain ihan toista. Ääni oli kuin kymmenen ukkosta ja kuului varmaan Tukholmaan saakka. Savimaata ropisi jokeen miltei toiselle rannalle. Professorilla oli huono tuuri ja suuri savipaakku putosi taivaalta suoraan hänen päähänsä, josta alkoi vuotaa verta. Jaakon housut likaantuivat.

Kun Professori nousi hetken päästä istumaan, hän vaikuttu sekavalta:

– Sepä oli pamaus! hän hihkui silmät innosta kiiluen, eikä yhtään välittänyt haavasta. Tiedemiehet olivat sellaisia, Jaakko mietti. Hän itse ei ollut aivan niin innostunut:

– Herra professori olisi voinut kuolla.

– Päinvastoin! Minusta tulee kuolematon! Professori sanoi ja perusteli, että oli näköjään keksinyt niin hyvän räjähdysaineen, että sillä muutettaisiin vielä maailmaa!

Jaakon äiti ryntäsi paikalle katsomaan, mikä maailmanloppu talon toisella puolella oli alkanut. Hän järkyttyi nähdessään verta vuotavan Professorin ja poikansa, joka onneksi näytti olevan kunnossa.

– Jaakko ei sitten osallistu tuollaisiin eksperimentteihin ollenkaan! Jaakon äiti miltei kirkui. Professori näytti nololta.

– Ja kaikki pyykki, jonka olin saanut puhtaaksi ja ripustettua narulle, on nyt mudan peitossa! äiti jatkoi yhä kiukuisempana. Jaakko ihmetteli miten äiti uskalsi puhua Professorille sellaiseen sävyyn.

– Tieteen tähden vaatteet toisinaan kärsivät! Jaakko saa vielä nimensä Akatemian seinän kunnialaattaan, kun on ollut mukana keksimässä näin mainiota ainetta! Professori vakuutti.

Jaakko hymyili: Hänen nimensä Akatemian seinälaatas-
sa! Vaikka eihän tuollaisesta räjähtävästä aineesta olisi kuin
huolta ja murhetta. Mihin sitä edes voisi käyttää?

Yöllinen seikkailu

Peter ja Hulda makasivat sängyissään ja kuuntelivat. Alakerrassa mamselli puuhasi vielä jotain. He odottivat, kunnes neiti varmasti oli nukahtanut ennen kuin nousivat. Portaissa he suorastaan leijuivat alas: askelmat olivat nari-sevaisia, mutta molemmat tiesivät mihin astua. Pihalla Peter heilautti selkäänsä valmiiksi pakatun repun. Sen vieressä oli päivällä ostettu haavi sekä muut välineet. Lapset sulkiivat portin takanaan ja huokaisivat helpotuksesta: mamselli ei ollut huomannut mitään.

Ilta oli pitkällä ja kaupunki pimeä lukuun ottamatta muutamia kaasuvaloja siellä ja täällä. Rannassa Professorin talon takana he näkivät valon tuiketta: Jaakko odotti heitä ruuhen luona öljylamppunsa kanssa.

Peter ja Hulda suuntasivat valoa kohti ja ihmettelivät, mikä merkillinen kuoppa oli ilmestynyt vesirajaan.

– Sepä onkin tarina! Jaakko kuiskasi ja lupasi kertoa kohta tarkemmin. Peter heitti tavarat ruuhen pohjalle. Hulda istahti taakse. Jaakko otti soutajan paikan, Peter tönäisi heidät matkaan ja hyppäsi itse kokkaan.

Jaakko lähti soutamaan yläjuoksulle Halistenkoskea kohti. Vene lipui Aurajoen pintaa hiljaa kuin joutsen. Hän kertoili samalla päivän tapahtumista ja nautti Huldan kauhistuksesta:

– Räjähdyksessä olisi voinut käydä huonosti! Hulda sanoi silmät suurina.

– Tieteen tähden täytyy ottaa riskejä, Jaakko sanoi vakavasti. – Minusta tulee isona yhtä hyvä tiedemies kuin Professorista.

– Yhtä hullu, tarkoitat kai, Peter nauroi ja muistutti, ettei pyykkäripoika voinut päästä Akatemiaan. Jaakko meni hiljaiseksi sellaisesta puheesta. Hulda mulkaisi kiukkuisesti veljeään, ja Peter kiirehti pyytämään anteeksi. Hän vakuutti, että voivathan ajat muuttua, sillä jonkun täytyy aina olla ensimmäinen. Jaakko tiesi, että Peter oli epäilyineen oikeassa, mutta toivoi, ettei oma ystävä olisi sanonut sitä ääneen.

Peter oli kovasti innostunut räjähdysaineesta ja mietti voisikohan sitä käyttää kalastuksessa. Räjähdyttäisi veden alla panoksen ja sitten vain keräisi kalat pinnalta. Hulda tuhahutti veljensä ajatukselle:

– Kamalaa tuollainen olisi! Kalaparat.

– Sama kai se on miten ne pyydystetään, kun ne päätyvät kuitenkin soppaan, Peter kivahti.

Jaakko ei tahtonut, että sisarukset alkaisivat taas riidellä, joten hän vaihtoi nopeasti puheenaihetta.

– Kuinka paljon amiraali Melnikov on valmis ostamaan? hän kysyi. – Ja miten sinä edes pääsit hänen puheilleen?

– Pitää olla suhteita! Peter vastasi niin kuin olisi suurempikin kauppias. Vaikka kyllähän Peter tunsii ihmisiä ja oli nopea hoksaamaan, mistä voisi saada ylimääräisen kolikon. Hän oli kuullut, että venäläiset rakastivat rapuja ja saanut idean. Hän oli ollut sinnikäs ja seissyt päävartion ovelta niin kauan, että oli päässyt lopulta puhuttelemaan

itseään amiraalia. Hän oli ottanut sotilaallisen asennon ja luvannut toimittaa rapuja, jos hinnasta sovittaisiin. Joesa niitä piisasi, ja nyt oli juuri oikea hetki niiden pyydystämiseen – Peter oli tarkastanut asian Professorilta, joka tunsu myös joen eläimistön hyvin. Mitäpä hän ei olisi tuntenut.

Hulda sanoi, että ajatus ravuista lautasella oli niin kuin söisi etanoita tai jotain vastaavaa inhotusta, sammakoita tai tuhatjalkaisia.

– On meidän onnemme, että venäläisillä on outo maku, Peter sanoi.

Jaakko souu eteenpäin, kunnes he tulivat Koroisiin. Korkealla penkereellä oli aikoinaan sijainnut piispanlinna, mutta nyt siitä oli jäljellä enää rauniot. Koroisten vasemmalta puolelta Aurajokeen lasu pieni ja matala Vähäjoki, jonne he suuntasivat. Lapset kiinnittivät veneen pusikkoon ja nousivat rantatöyräälle.

Peter kaivoi esiin soihdun. Tulen loimotus valaisi pimeyttä heidän ympärillään. Tuuli oli viileä ja kauempaa joelta kuului loiskahdus. Ehkä se oli hauki, joka siellä riehui. Peter ojensi soihdun Huldalle ja ryhtyi laittamaan Jaakon kanssa tikkuja valmiiksi. Teroitettujen puutikkujen nokkaan pojat seivästivät syötit. Mukana oli pari kuollutta sammakkoa sekä haisevia kalanpäitä. Hulda nyrpisti nenäänsä. Kun syötti oli vartaassa, tikku iskettiin rantaveteen pystyyn. Sitten vain odotettiin, että ravut tulisivat syömään.

Jaakko arveli, että paljon tämän jännittävämmäksi elämä ei voisi tulla – saada olla pimeällä rapujahdissa ja vieläpä salaa. Peter tuhahti ja sanoi, ettei tämä ollut mitään: maail-

malla oli tarjota miljoona kertaa jännittävämpiä asioita kuin mitä Turulla ikinä.

– Minä aion nähdä pyramidit, se vasta on jännittävää. Siinä jäävät turkulaiset ravut toiseksi.

Hulda kuljeskeli soihdun kanssa ja koetti sen valossa nähdä, joko olisi saalista. Neljännen tikun kohdalla hän hihkaisi:

– Niitä on kolme!

Pojat ryntäsivät paikalle. Hulda näytti valoa. Peter asetti li haavin valmiusasentoon veden alle ja Jaakko alkoi nostaa varovasti tikkua ylös. Ravut pitivät lujasti kiinni kalanpäästä mutta kun ne aistivat, että olisivat kohta vedenpinnan yläpuolella, ne päästivät irti ja lähtivät uppoamaan takaisin pohjaan. Mutta sielläpä niitä odotti Peterin haavi. Hän kaappasi kaikki kolme kiinni, ja lapset katsoivat saalistaan voitonriemuisina.

– Rahan tuloa ei voi estää! Peter ilakoi. Jaakkoa se huvitti, sillä vaikka hän oli köyhästä perheestä, raha tuntui olevan Peterille paljon tärkeämpää.

He heittivät ravut saaviin ja kokivat seuraavan syötin. Rapuja tuntui riittävän loputtomasti. Sadan kohdalla saavi oli täynnä ja oli pakko lopettaa.

Hulda souti takaisin ja nyt Jaakko piti perää. Hän ihaili kuinka hyvin ja riuskasti tyttö souti, kertaakaan ei airo haukannut tyhjää. Peter huolehti, että ravut eivät päässeet karkuun, sillä jatkuvasti joku niistä putosi veneen pohjalle ja yritti löytää itselleen pakotietä.

Professorin rannassa he kaatoivat saavin sisällön suureen pesupataan, josta otukset eivät pääsisi ryömimään mihinkään. He aikoivat viedä saaliin amiraalille seuraavana päivänä koulun jälkeen.

Kun Jaakko vihdoin pääsi kotiin, oli jo keskiyö. Isä kuorsasi syvässä unessa kuten tavallista. Mutta äiti oli hereillä ja kiukkuinen, kun poika oli lähtenyt luvatta keskellä yötä.

– Mitä sinä oikein ajattelit! Ihan olet kuin isäsi! Olitko sinä hankaluuksia hakemassa? Tuleeko poliisi sinuakin kysymään?

Jaakko kertoi missä oli ollut ja lupasi tuoda äidille rahat. Tämä ilahtui siitä, mutta pudisteli päätään:

– Inhottavaa ajatella, että joku syö rapuja, hyi olkoon!

MAANANTAI 3.9.1827

*...jolloin käydään koulua ja mamselli
pelastaa Huldan pinteestä. Peter haaveilee
sotilaan urasta ja Jaakko saa kuulla
huonoja uutisia.*

**PALKITUN VIKINKISOLMU-SARJAN
TEKIJÄLTÄ HISTORIALLINEN
LASTENROMAANI TURUN PALOSTA**

Peter, Hulda ja Jaakko viettävät lämmintä syyskuun alkua ainoana huolenaan ravustussaaliin suuruus. Yhtäkkiä heidän kotikaupunkinsa Turku on tulella. Keskellä liekkiä ja kaaosta lapset saavat tehtävän: heidän täytyy pelastaa mittaamattoman arvokas kirja Tuomiokirkosta. Pelastusretkestä muodostuu hurja seikkailu täynnä vaaroja ja täpäriä tilanteita.

Jännittävän seikkailun lisäksi romaani kuvaa kiehtovasti eri taustoista tulevien lasten elämää 1800-luvun alun Turussa. Teoksen jatko-osa *Rauniokaupungin lapset* ilmestyy 2023.

ROOPE LIPASTI sai edellisestä historiallisesta lastenkirjasarjastaan *Viikinkisolmusta* Anni Polva - LukuVarkaus- ja Kirjava Kettu -palkinnot.

PAÄLLYS-SAMI SARAMAKI

9 789510 486092

www.wsoy.fi

L 84.2

ISBN 978-951-0-48609-2